

Îsâr: Kardeşin İçin Yaşamak

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿ وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَتَوْكَانَ بِهِمْ خَصَاصَةً وَمَنْ يُوَقِّ شَحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾
عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: « لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ »

Muhterem Müslümanlar!

Bir Müslüman'da bulunması gereken en değerli vasıflardan birisi de cömertliktir. Cömertlik savurganlık yapmadan, sadece Allah'ın rızasını umarak iyilikte bulunmak, ikram etmek, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaktır. Cömert olmak İslam'da çok faziletli bir ahlak olarak görülmüş ve övülmüştür. Cömertliğin en yüksek derecesi îsâr sahibi olmaktır. Îsâr, "bir kimsenin, kendisi ihtiyaç sahibi olduğu hâlde mümin kardeşini kendi nefesine tercih etmesi, elindeki imkânları onun ihtiyacını görecektir. Bir diğer ifadeyle îsâr, kişinin kendisi aç olduğu hâlde elindeki bir dilim ekmeği ihtiyaç sahibi bir başkasına ikram etmesidir.

Aziz Kardeşlerim!

Îsârın İslam tarihindeki en önemli örneklerinden biri, hutbemize konu olan âyet-i kerîmede de işaret edilen, Medineli ensarın yüce gönüllülüğüdür. Allah Teâlâ ensar hakkında şöyle buyuruyor: **"Onlardan önce bu yurda yerleşmiş ve gönülden inanmış olanlar, kendilerine göç edenleri severler, onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar; ihtiyaç içinde olsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin bencilliğinden korunmayı başarsa işte kurtuluşa erecekler onlardır"**¹

Mekke'den inançları sebebi ile sürgün edilen, işkence ve ölüm tehlikesi yüzünden doğdukları ve yaşadıkları beldeyi terk etmeye zorlanan müminler kendilerine kucak açan Medine'ye sığınmışlardı. İslam tarihinde bu olaya hicret, göç eden müminlere de muhacir denmektedir. Mekke'den göç ederken mallarını ve ailelerini geride bırakmak zorunda kalan Mekkelilere Medineliler evlerini ve yurtlarını açmışlar, sofralarını paylaşmışlardı. Onları mallarına ortak etmek gibi tarihte eşine pek az rastlanabilir bir kardeşlik örneğini ortaya koymuşlardı. Öyle ki bazıları kendileri muhtaç oldukları hâlde mal ve servetlerini göç eden

kardeşleri ile paylaşarak büyük bir fedakârlık örneği ortaya koymuşlardı. Ensarın bu davranışı Kur'an'da Rabbimiz tarafından övülmüş ve bütün insanlığa örnek olarak gösterilmiştir.

Değerli Dostlar!

Bu konuda hutbemizin başında okuduğumuz hadîs-i şerifte Peygamberimiz bizlere evrensel bir ölçü sunmaktadır. Enes b. Mâlik'ten rivayetle Efendimiz, "Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz."² buyurmaktadır. Kâmil manada iman sahibi olmanın, kişinin kendisi için arzu ettiği şeyi mümin kardeşi için de istemesinden geçtiğini Peygamberimiz bizlere haber vermektedir. Bugün bizler asr-ı saadet çağında yaşamıyoruz; ancak ensarın kardeşlik anlayışını, îsâr ahlakını, cömertlik ve fedakârlığını pekâlâ yaşayabilir ve yaşatabiliriz. Bireyselleşmenin girdabına kapılmış insanlığa çağdaş ensar olabilir, en güzel îsâr örnekleri sunabiliriz.

Ensar olmak iyilik yapmaktır. Zaman mekân farkı gözetmeden her koşulda iyiliği çoğaltmaktır. Farklılıklara bakmadan, sadece muhtaç insan olmasını yeterli sebep görüp el uzatmaktır. Düşeni kaldırmak, aç doyurmak, açıkta olanı giydirmektir. Sahipsiz kol kanat germektir. Yetimin hamisi, öksüzün velisi olmaktır. Bir itfaiye eri gibi her nerede bir çığlık varsa yardıma koşup yarayı sarmak, acıyı dindirmektir. Unutmayınız ki iyilik iyileştirir. Kalpleri katılaştırmış, merhamete muhtaç insanlar! İyilik yapın ki iyileşesiniz, merhametli olasınız. Mutluluğu ve merhameti kalbi kırık, gönlü buruk umutsuz insanların tebessümünde arayınız.

Muhterem Müslümanlar

Menfaatçi ve bencil olmaktan kurtulmanın en kolay yolu kardeşi için yaşamaktır, yani îsâr sahibi olmaktır. Geleneğimizde îsârın toplumsal barışı ve kardeşliği ne denli olumlu yönde etkilediğini gözler önünse seren sayısız örnek bulunmaktadır. Eğer bizler fiilî ve kavli duamızla kardeşimizi önceleyebilirsek Medineli ensar gibi Kur'an'ın övgüsüne mazhar olur, asr-ı saadeti kendi zamanımıza taşırız. Öyleyse gelin kardeşlerimiz için yaşayalım, dualarımızda onları önceleyelim, kendimiz için istediğimizi onlar için de isteyelim, kendimiz için istemediğimizi onlar için de

¹ Haşr suresi, 59:9

² Tirmizi, Sıfatü'l-kıyâme, 59

istemeyelim. Mevlamız bizleri îsâr sahibi
müminlerden eylesin. Amin!